

κρατική ειρωνεία, γίνεται ανάλυση του τί είναι *γνώσις* και ξεδιαλώνεται πιά μέρος από τη *γνώσιον* είναι επιστήμη. Για πρώτη φορά τότες ή λέξη *επιστήμη* μπήκε στην Έλληνική γλώσσα. Το Θεαίτητο μετάφρασε από το πρωτότυπο ο φιλόλογος κ. Κ. Ζάμπας

Ἀριστοφάνους : «Βάτραχοι», ἔμμετρος παράφρασις Πολ. Δημητρακοπούλου, Δρ. Ζ.

Μιά από τίς πιά ζωντανές κωμωδίες του Ἀριστοφάνη είναι οί «Βάτραχοι» πού κοροϊδεύουν ἄγρια τὸ λογικωτατισμὸ ἐκείνης τῆς ἐποχῆς καὶ φέρνουν ἀντίκρουσά τους πᾶνω στὴ σκιανὴ τὸ μεγάλο Αἰσχύλο καὶ τὸν Εὐριπίδη, πού δὲν τὸν ἐχώνευε, κατὰ πῶς φαίνεται, ὁ Ἀριστοφάνης. Σίλια-δὺὸ κωμικὰ γελοῖα τῆς Ἀθηναϊκῆς ζωῆς, ἀνακατεμένα μὲ θεοὺς κι ἀνθρώπους μπαίνουν στὴν πλοκὴ τῆς κωμωδίας καὶ τῆς δίνουν σπαρταριστὴ ζωὴ ἀκόμα καὶ τώρα. Ἡ μετάφραση, σὲ στίχους, ἀπὸ τὸν κ. Πολ. Δημητρακόπουλο.

**Β. Δανζέν : «Ἡ Θέλησις» μετάφρασις
Η. Οἰκονομοπούλου Δρ. Ζ.**

Τὸ βιβλίον του ἐσχημάτισεν ὁ συγγραφέας ἀπὸ τίς γνώμες τῶν παλιῶν καὶ τῶν νέων σοφῶν, ὅπου δείχνουν πῶς ἢ κάθε πρόδοσ καὶ ἢ κάθε ἀρετὴ ἔρρισκεται στὴ Θέληση τὴν ἀτομικὴ μέσα καὶ στὴν καλὴ ἐφαρμογὴ τῆς Θέλησης. Ἀμείλιχτο εἶναι τὸ βιβλίον γιὰ τοὺς ἀπικισιόδοξους καὶ τοὺς κουρασμένους, γιὰ τοὺς χωρὶς γνώμη καὶ χωρὶς δόγμα καὶ μάλιστα γιὰ κείνους πού ζοῦν κατὰ τὸ ρέμμα τῶν καιρῶν, στερημένοι ἀπὸ ἠθικὸ ἀτομισμό. Ἡ μετάφραση ἀπὸ τὸν κ. Η. Οἰκονομόπουλο.

Ἡ ΚΥΡΟΥΛΑ ΜΟΥ

Εἶναι γριά ἢ κυρούλα μου. Πολὺ γριά. Καὶ μολαταῦτα στέκει καλά.

Καὶ τί καλὴ πού εἶναι. Κάθε βράδι ἔχει τὴ μανία νὰ μᾶς λέγῃ ἱστορίες καὶ παραμύθια.

Πόσο τῆς κακοφαίνεται ἅμα δὲν προσέχουμε στὰ λόγια τῆς. Θέλει νὰ τὴν ἀκοῦμε εἶναι μὲ προσοχή. Καὶ γὼ προσέχω μὲ εὐχαρίστηση γιὰτὶ κουθεντιάζει τόσο ζορφα.

Εἶμαι ἄντρας τώρα. Ἀδιάφορο. Δὲ ντρέπομαι νὰ πῶ πῶς τὴν ἀκούω ὅπως κι ἔταν εἴμουνα παιδί.

Ναί, ἀκούω σὰ μωρὸ παιδί τὰ παραμύθια τῆς.

Χτὲς βράδι ἢ κυρούλα μου μᾶς ἔλεγε μιὰ παλιά ἱστορία.

«Χρόνια δυὸ πρὶν ἀπὸ τὸ μεγάλο Σηκωμὸ πού τὸ λέτε οἱς Ἐπανάσταση, ἔτυχε νὰ περάσω ἀπὸ

τὴν Τσακωνιά. Εἶχε βραδιάσει καθὼς ἔφτασα σ' ἕνα χωρὶὸ χιτωμένο ἀπάνω σὲ μιὰ ράχη τοῦ βουνοῦ. Εἴμουνα τότε ὡς εἰκοσιτρία χρονῶνε κ' εἶχα μαζί μου καὶ τὴ μικρὴ μου ἀδερφή. Πάρα πίσω ἐρχότανε ὁ ἄντρας μου καὶ ὁ πατέρας μου. Εἶχανε πάει ἀπὸ ἕνα ἄλλο μονοπάτι μακρύτερο [γιατ' εἶχανε μᾶς μαζί τους καὶ τὰ ζᾶ πού δὲν μπορούσαν νὰ νάνεθουν ἀπὸ τὸ κρημνὸ πού ἀνεβήκαμε καὶ μεῖς. Καθίσαμε τὸ λοιπὸς σὲ μιὰ πέτρα καὶ περιμέναμε. Ἄρχισε νὰ σκοτεινιάζῃ, νύχτωσε, καὶ κείνοι ἀκόμη νὰ φανῶνε. Ἄρχισαμε νὰ φοβόμαστε. Δὲν ξέραμε τί νὰ κάνουμε. Ποῦ νὰ γυρίσουμε; Ὁ ἄντρας μου, ὁ πατέρας μου, δὲ φανήκανε. Κάτι θὰ πάθανε. Συφορὰ μας καὶ μεῖς τί νὰ κάνουμε ἔρμες ἀπάνου στὸ ἄγριο κείνο βουνό. Ἡ μικρὴ μου ἀδερφή ἔτρεμε. Καὶ ἔκανε τέτοιο κρόο!

Δειλὰ δειλὰ χτύπησα τὴν πόρτα μᾶς καλύθας καὶ ζήτηξα νὰ μᾶς ἀφίσουνε νὰ γωνιάσουμε ὡς τὸ πρῶτὸ μέσα σὲ μιὰ γωνιά. Μιὰ γυναίκα ἦρθε ν' ἀνοίξῃ, μὰ μόλις μᾶς ἄκουσε, μᾶς ἔκλεισε πάλι κατὰμουτρα τὴν πόρτα.

Μοῦ ἦρθε ζάλη. Δὲν περίμενα τέτοια ντροπή. Τόσοι καὶ τόσοι κάθε βράδι κόνευαν στὸ σπίτι μας, περαστικοί. Καὶ μεῖς χαιρούμαστε γι' αὐτό. Ἔτσι διατάζει ὁ Χριστός μας.

Ἡ νύχτα εἶτανε θεοσκοτεινὴ. Ἐκανε κρόο τσουχτό. Θαρρῶ πῶς ἔπεφε καὶ χιόνι, μὰ δὲ θυμάμαι καλὰ. Ὁ φόβος μ' ἔκανε νὰ μὴ προσέχω στὰ τέτοια. Ἡ ἀδερφή μου οὔτε λέξη δὲν ἔδωκε, μόν' ἔτρεμε τόσο πού περίμενα ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ νὰ σωριαστῇ χάμου.

Χτύπησα μιὰν ἄλλη πόρτα. Ἀκούστηκε ἕνας σκαματᾶς καὶ κάποιος ξαμπάρωσε ἀπὸ μέσα. Ἐπειτα ἕνας γέρος παρουσιάστηκε. Πωπῶ τί ἄγριος γέρος! Ἡ μικρὴ μου ἀδερφή μόλις τὸν εἶδε ἔξέσπασε καὶ ἄρχισε νὰ κλαίῃ σιγανά. Κείνος μόλις μᾶς εἶδε ἔπνιξε μιὰ βλαστήμια στὸ λαρόγγι του καὶ ἔπειτα μᾶς εἶπε «δὲ χωροῦμε». Κ' ἔπιασε νὰ κλείσῃ τὴν πόρτα.

— Γιὰ τὸ Θεό, φώναξα, τότε δὲν εἶστε Χριστιανοί;

Κεῖνη τὴ στιγμὴ μιὰ γριά φάνηκε ἀπὸ μέσα. Τί ἀσκημόγρια! Ἀγκυλὰ ἔλες οἱ γριές εἴμαστε ἀσκημες. Μὰ κείνη εἶτανε «τέρας», ὅπως λένε οἱ χωρικοί. Ἄς εἶναι.

— Καλὴ μου γυναίκα, τῆς φώναξα, πάρε αὐτὴ τὴ βέρα καὶ ἄφισέ με νὰ ομολώξω σὲ μιὰ γωνιά.

Τῆς ἔδωκα τὸ δαχτυλίδι μου. Ἐκεῖνη τὸ πῆρε στὰ χέρια τῆς, τὸ κοίταξε, τὸ φόρεσε καὶ μᾶς εἶπε «Μπᾶτε μέσα».

Μᾶς πέταξαν σὲ μιὰ γωνιά χωρὶς ρούχα, χω-

ρίς στρώματα. Τί μαύρη νυχτιά πέρασα. Ἡ ἀδερφή μου σπαρασσόσε ἀπὸ τὸ φόβο της. Ἐγὼ ἔκλαιγα γιατί μιά σκέψη βασάνιζε τὸ νοῦ μου «τί ἔγινε ὁ ἄντρας μου, τί ἔγινε ὁ πατέρας μου.»

Μόλις χάραιε, ὁ ἄγριος κείνος γέρος μᾶς ἐδιώξε. Παρέξω ἀπὸ τὸ χωριὸ βρήκα τὸν πατέρα μου καὶ τὸν ἄντρα μου πού μᾶς γύρευαν γιατί εἶχαν χάσει τὸ δρόμο. Πόσο ἔκλαψα ἀπὸ τὴ χαρὰ μου! Ἡ ἀδερφή μου, ἔπεσε στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ πατέρα μου καὶ ἔκλαιγε καὶ ἔκλαιγε . . .

Ἄχ! Πόσο κακιὰ μοῦ φάνηκε ἡ Τσακωνιά.

Πέρασε κάμποσος καιρὸς ἀπὸ τότε. Ὁ πατέρας μου, Θεὸς χωρὲς τὸν, εἶχε πεθάνει. Ἐγὼ εἶχα μικρὰ παιδιὰ, τῆς ἀγκαλιᾶς καὶ τὰ θυῶ. Ἡ ἀδερφή μου εἶχε παντρευτεῖ καὶ κόνταβε νὰ γεννήσῃ. Μαθὲς τότε παντρευότανε μικροί. Ἀγκαλιὰ ἡ ἀδερφή μου δὲν εἶτανε μικρή, γιατί θάτανε ὡς δεκοχτῶ χρονῶνε γυναίκα.

Ἐνα πρωτὸ βλοῖ σιγκωθήκαν στὸ πόδι. Πήραν τὰ ντουφέκια τους στὸν ὦμο κ' ἔτρεξαν νὰ διώξουν τὸν Τούρκο. Τί κλάματα ἔκανα! Πόσο φοβόμουνα, ὄχι γιὰ μένα, μὰ γιὰ τὰ παιδιὰ μου. Κεῖνοι οἱ Τούρκοι εἶτανε πολὺ κακοί. Σφάζανε τὰ παιδιὰ σὰν κοτόπουλα μπροστὰ στὶς μαννάδες τους . . .

Ὁ Μιστράς μας δὲν εἶτανε πιά ὅπως πρώτα ἤσυχος. Οἱ ἄντρες μᾶς ἄρισαν κ' ἔτρεξαν νὰ βροῦν τοὺς Τούρκους. Ἐμεῖς οἱ γυναῖκες ἔπρεπε νὰ φύγουμε γιατί οἱ Τούρκοι ἔφταναν ξεχωρισμένοι. Ἐπρεπε νὰνεθοῦμε ψιλά στὸ βουνὸ ὅπου φοβοῦντανε νὰνεθοῦν. Ἐπρεπε νὰ πάμε στὴν Τσακωνιά.

Παναγιὰ μου, καλύτερα νὰ κοιπῆ τὸ πόδι μας.

Οἱ Τούρκοι ὅμως φτάνανε. Αὔριο θὰ εἴντουσαν στὸ Μιστρά. Ἐπρεπε νὰ φύγουμε, νὰ πάμε στὴν Τσακωνιά!

Πήραμε τὰ παιδιὰ μας καὶ φεύγαμε. Πῶς θὰ μᾶς φερνοῦντανε οἱ ἄγριοι κείνοι ἀνθρώποι, τώρα μάλιστα πού εἶμαστε διωγμένες, φτωχῆς, σωστοὶ ζητιάνοι, ἀφοῦ οἱ Τούρκοι μᾶς πήρανε ὅτι κι ἂν εἶχαμε, μᾶς κάψανε τὰ σπίτια μας, μᾶς ἐρημώσανε τὰ χωράφια μας.

Ἔϊταν μεσημέρι. Πηγαίναμε σιγὰ σιγὰ κουρασμένες, φορτωμένες τὰ παιδιὰ μας. Στρέφαμε ἕνα μονοπάτι καθὼς ἀνεβαίναμε στὸ χωριὸ ἐκεῖνο πού τόσο μέλειχε φοβίσει. Ἄξαφνα τάχασα. Μπροστὰ μας ἡ ἀσκημη κείνη γριὰ μὲ τὸν ἄγριο γέρο καὶ καμπόσες ἄλλες χωριανῆς της κατεβαίνανε ἀπὸ τὸ βουνό.

Μόλις μᾶς εἶδανε ἤρθανε κοντὰ μας καὶ μᾶς χαιρετίσανε. Ἐμένα ἡ καρδιά μου χτυποῦσε δυνατά. Τὶς φοβόμουνα καὶ τὶς φοβόμουνα τὶς ἄγριες αὐτὲς γυναῖκες. Μὰ κείνες δὲ φαίνόντανε νὰ ἔχουν κακὸ σκοπὸ.

Μᾶς πήρανε μᾶς! τοὺς σπῖτι τους καὶ μᾶς περιποιηθήκαν πολὺ, μὰ πάρα πολὺ. Φωντίσου, ἐπειδὴ δὲ χωρούσαμε ἕλες στὰ σπίτια τους, αὐτὲς βγήκανε στὴν αὐλὴ καὶ κοιμοῦντανε.

Καὶ κοντὰ σταῖλλα ἡ ἀδερφή μου γέννησε. Μὰ οὔτε στὸ σπίτι της. Τὴν περιποιηθήκανε σὰν κόρη τους καὶ καλύτερα.

Στὰ ὕστερα γυρίσαμε στὸ Μιστρά ὅπου βρήκαμε ὄλο τὸ βίὸ μας χαμένο καὶ τὰ σπίτια μᾶς κείμενα. Οἱ Τούρκοι εἶχαν φύγει γιατί τοὺς εἶχανε βάλει μπροστὰ οἱ Μανιάτες.

Αὐτὴ τὴν ἱστορία τὴ διηγίθηκα κάποτε, μὰ εἶναι χρόνια τώρα, σ' ἕνα γέρο-δάσκαλο καὶ ρωτώντας τον στὸ τέλος ἂν καταλαβαίνει γιὰ τὸ φέροισμο τῶν Τσακωνίτωνε πού μιά φορὰ μὲ διώξανε καὶ τὴν ἄλλη τόσο μὲ περιποιηθήκανε, μούλεγε πῶς «ὁ κεινὸς κίντυνος σμίγει τίς ψυχῆς καὶ τίς δένει μὲ ἕνα δυνατὸ δεσμὸ» — λόγια πού δὲ καταλαβαίνω τί θὰ ποῦνε καὶ γιαντὸ τὸ φέροισμο τῶ Τσακωνίτωνε μένει στὰ μάτια πολὺ μὰ πολὺ παράξενο.»

Τέτοια ἄλλα πολλὰ μᾶς λέει κάθε βράδι ἡ κυρούλα μου. Μὰ κείνη τὰ λέει ὁμορφα πού χαιρέσαι νὰ τὴν ἀκοῦς. Ἄ, εἶναι. Μὲ τὸν καιρὸ θὰ σὰς πῶ πολλά, ἂν ἔχετε ὄρεξη νὰ μ' ἀκούσετε. Θὰ τὴ βάλω, τὴ κυρούλα μου μαθῆς, νὰ μοῦ τὰ πῆ θυῶ καὶ τρεῖς φορῆς γιὰ νὰ μπορέσω νὰ σὰς τὰ πῶ ἔτσι, σὰν καὶ κείνη, ζωντανά. Ἐννοια σὰς.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΧΩΡΙΑΤΗΣ

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Τ' «Ἄγια Κόματα» τοῦ Πάλλη τυπωθήκανε καὶ στὴν «Ἀκρόπολη» τῆς περασμένης δευτέρας.

— Λογαριάζουμε νὰ τυπώσουμε στὸ «Νουμά» μερικὰ βιβλία πού σπιθήκανε καὶ πού ζητιούνται ἀκόμα. Λέμε νὰρχινήσουμε μὲ τὸ «Κοινωνικὸ μαρξιστικὸ» τοῦ Σκληροῦ (ἴσως ἀπὸ τὸ φύλλο τῆς ἄλλης Κεριακῆς), ὕστερα νὰ τυπώσουμε τὸ «Δαχτυλίδι τῆς μάνας» τοῦ Καμπύση — καὶ κατόπι βλέπουμε.

— Κεῖνο πού πρότεινε ἡ «Ἐστία», μπορεῖ καὶ πρέπει, νὰ γίνει, καὶ μάλιστα γρήγορα. Νὰ βγεῖ δηλ. ἕνας τόμος μὲ τὰ διηγήματα τοῦ Παπαδιαμαντή, τὰ σκορπισμένα βῶ καὶ κει.

— Ἡ Ε. Ε. Ε. μποροῦσε νὰ τὴν κάνει αὐτὴ τὴν ἐκδοσὴ, μὰ στὴν ἀνάγκη, μποροῦσανε καὶ μερικοὶ λόγοι νὰ τὴν ἀναπληρώσουν, ἂν ἔχι γιὰ τὴν ἐκδοσὴ, τοιλάχιστο γιὰ τὸ μᾶζωμα τοῦ ὅλικοῦ. Ἐπειδὴ τὸ βιβλίο θὰ πουληθεῖ, δὲ θὰ δυσκολευτοῦν καὶ τόσο νὰ βροῦν ἐκδότῃ. Ὁ κ. Ἐλευθερουδάκης νομίζουμε πῶς θὰν τὸ τύπωνε πρόθυμα ἕνα τέτιο βιβλίο. Ἐξέτος, ἀπὸ τὴν «Ἐστία» πάλι, μαθαίνουμε πῶς ὁ κ. Φέξης ἐτοιμάζει κάπια ἐκδοσὴ. Ἡ ὄρα ἡ καλή.

— Μαθαίνουμε πῶς ἡ «Φοιτητικὴ Συντροφιά» λογαριάζει νὰ δώσει αὔριο μεθαῦριο στὸν κ. Ὑπουργὸ τῆς Παιδείας ἕνα ὑπόμνημά της, συσταίνοντάς του νὰ ἰδρυθεῖ στὸ Πανεπιστήμιο ἕδρα τῆς Νεοελληνικῆς λογοτεχνίας.